

De column van Elsbeth

Calimero-effect

Gezien: 10 december 2020

Gemeentelijk theater: digitale Ronde Tafel

Onderwerp: Woonvisie 2021-2025

Juist in deze adventstijd voor Kerstmis wens je iedereen een goed onderkomen toe. Maar dan geen stal met een kribbe, ook al kan die lekker warm zijn zo dichtbij levende dieren. In Zeist wordt, om goed te kunnen wonen, elke 5 jaar een Woonvisie vastgesteld en nu is het weer zover. Omdat ik toch in quarantaine zat ben ik de Ronde Tafel over de Woonvisie 2021-2025 gaan volgen.

Dat was wel afzien want veel insprekers lieten indringend hun geluiden horen. De meesten kwamen op voor belangen van speciale doelgroepen en bijvoorbeeld voor problemen van een nieuwe buurt. Wie zou er tegen zijn om in Zeist een 'Knarrenhof' te vestigen, 'tiny houses' neer te zetten of ouderen meer kans te geven op een betaalbare woning?

De grote Zeister woningbouwcorporatie zag vooral veel kansen voor zijn onderneming. Met een gesubsidieerd businessmodel kan deze organisatie de gemeente helpen uit haar tekorten te groeien. Want hoe meer huizen en inwoners in Zeist, des te meer inkomsten de gemeente binnen krijgt. En dat is, nu de gemeente miljoenen tekort komt een mooi vooruitzicht voor het college.

Kritische geluiden

Dat is wel waar maatschappelijke organisaties voor waarschuwen: groeien om de groei. Want de woonvisie sluit aan bij de regionale en provinciale plannen waarin een zeer forse groeiopgave voor Zeist staat. De regio Utrecht wil namelijk graag een 'Metropoolregio' worden die kan concurreren met andere Europese regio's. En dus wil de gemeente Zeist daaraan haar steentjes bijdragen ook al is dat niet verplicht.

Helpt de groei eigenlijk wel voor het eigenlijke probleem, namelijk: hoe krijgen de middengroepen voldoende kans op een woning? Dat zou kunnen wanneer Zeist een eigen woningbouwbeleid voert. Dat is voor de sociale huur al uit handen gegeven aan Woningnet Regio Utrecht. Uiteraard kunnen er wel andere middelen worden gevonden om het probleem aan te pakken, maar het louter bijbouwen van sociale woningen lost weinig op. Daar heeft Zeist namelijk al genoeg van in vergelijking met andere plaatsen, zo'n 40% van de woningvoorraad. Of moet straks het merendeel van de inwoners van Zeist in een sociale woning zitten? Misschien is dat wel een wenkend perspectief voor de corporaties.

Waar zijn we eigenlijk mee bezig?

Mijn gedachten dwalen af. Waarom moet Zeist eigenlijk nog verder groeien? Krijgen we hier zoveel kinderen, welnee. Willen de inwoners dat Zeist steeds verder en sneller verstedelijkt? Volgens mij zien de meeste burgers dat niet zitten. Die vinden het juist mooi om meer ruimte en groen om hun huizen, appartementen en flats te hebben. Ze zijn vaak niet voor niets verhuisd uit drukke en ongezonde steden zonder veel groen, natuur en open ruimte. Kunnen ze hier zichzelf en hun hond goed uitlaten, hun kinderen veilig laten spelen, het verkeer achter zich laten en rustig met hun burenspreken.

Er moet iets anders achter zitten. Ik denk dat sommige bestuurders en ambtenaren van Zeist graag door hoger geplaatsten belangrijk gevonden willen worden. Ze willen aanzien en dat kan volgens hen alleen wanneer Zeist verder groeit. Het *Calimero-effect* speelt een rol. *'Zij zijn groot, en ik ben klein en dat is niet eerlijk'*. Maar onderwijl vergeten deze vertegenwoordigers juist het volk goed te bedienen dat hen heeft gekozen. Een klassiek conflict van belangen: eigen belang tegenover algemeen belang. Vandaar ook dat alle groeiafspraken achter de rug van de inwoners worden besproken en afgevinkt. Bedoelingen worden gemaskeerd en worden pas later duidelijk.

Dan spreken ingehuurde communicatiemedewerkers over een 'gezonde groei' die voor iedereen beter is. Zogenaamd is alles te combineren, terwijl stedelijke verdichting juist leidt tot ongewenste neveneffecten. Denk maar aan een verdere aantasting van de woon- en leefomgeving, meer drukte en minder open ruimte. Willen de inwoners dat?

De bestuurders sussen zichzelf met de gedachte dat zij er alles aan doen om de woonproblemen op te lossen. Zo wordt het ook voorgesteld. De problemen zijn echter grotendeels onoplosbaar, zolang overheden de economische groei van de huidige stedelijke gebieden blijven aanzwengelen en subsidiëren. Beter is het de gebieden die nu leeglopen, de buitengewesten, te ondersteunen met voorzieningen. Dan kunnen ondernemingen en instellingen zich (ook) daar gaan vestigen. Je hoeft dan ook niet de steden in de drukke Randstad verder te verdichten, Zeist te verstedelijken en krimpgebieden te laten verkommeren. Dat is ook de oorsprong van de Gele Hesjesbeweging in Frankrijk. Is zoiets in Nederland onmogelijk met dit beleid?

Genoeg over kwantitatieve groei.

Als je het ruim ziet zorgt afbraak voor economische groei, vuurwerk voor groei, niet-duurzame productie voor groei, bossen omhakken voor groei, want het leidt tot een hoger Bruto Nationaal Product. Een dergelijke kwantitatieve groei zegt echter niets over kwaliteit en waarden. Dat vinden de meeste mensen uiteindelijk toch het belangrijkste. Laten we daar in het nieuwe jaar op proosten en aan werken. Dat wens ik jullie allen toe, ook onze vertegenwoordigers.